

ਮੈਂ ਅੰਗ-ਦਾਨੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਸਕਦਾ/ਸਕਦੀ ਹਾਂ?

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਐਨ ਐਚ ਐਸ ਦੇ ਅੰਗ-ਦਾਨੀ ਰਜਿਸਟਰ (NHS Organ Donor Register) ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਵੇ। ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਲਿਖਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ organdonation.nhs.uk ਦੇ ਪਤੇ ਤੇ ਐਨ-ਲਾਈਨ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ

0300 123 23 23 ਨੰਬਰ ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਅੰਗ-ਦਾਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਅੰਗ ਅਤੇ ਊਤਕ (ਟਿਸ਼ੂ) ਦਾਨ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਵੈਬਸਾਈਟ organdonation.nhs.uk ਵੇਖੋ

OLC232L1 2012 Sikh (Punjabi)

ਅੰਗ-ਦਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਬਾਰੇ ਗਾਈਡ

i

How do I become a donor?

If you decide you would like to become a donor on your death, you need to join the NHS Organ Donor Register to ensure your wishes are recorded. Discuss your decision with those closest to you so that they are aware of your wishes. Adding your name to the register is simple and quick:

You can register online at organdonation.nhs.uk Or call 0300 123 23 23 **NHS** Blood and Transplant

Organ donation and religious beliefs

To find out more about organ and tissue donation, visit **organdonation.nhs.uk**

A guide to organ donation and Sikh beliefs

OLC232P 2012

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਅੰਗ-ਦਾਨ

ਅੰਗ-ਦਾਨ

ਅੰਗ-ਦਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਅੰਗ ਕਿਸੇ ਅਜੇਹੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦੇਣਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗ ਬਦਲ ਕੇ ਹਰ ਸਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੇ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ, ਫੇਫੜੇ, ਗੁਰਦੇ, ਜਿਗਰ, ਪਾਚਕ ਗ੍ਰੰਥੀ (pancreas) ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਅੰਤੜੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚਮੜੀ, ਹੱਡੀ, ਦਿਲ ਦੇ ਵਾਲਵ ਅਤੇ ਕੌਰਨਿਆ ਵਰਗੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋ ਵੀ ਦੁਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੰਗ-ਦਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਧਰਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੰਗ ਦਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਉਂ ਹੈ?

ਡਾਕਟਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੱਦਾ ਹੈ ਅੱਤੇ ਗੁਰਦੇ, ਜਿਗਰ ਜਾਂ ਦਿਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੀਵਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਪੀੜਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਨਸਲੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖਤਰਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅੱਜ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪਰਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਹਾਡਾ ਵਾਕਫ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅੰਗ-ਦਾਨੀ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੳ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਲਉ।

ਸਹਿਮਤੀ

ਅੰਗਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਅੰਗ-ਦਾਨੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੰਗ-ਦਾਨੀ ਬਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲਉ। ਅੰਗ-ਦਾਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਨੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੰਗ-ਦਾਨ ਕਦੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਮੁਮਕਿਨ ਕੌਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਹੇ ਚੁਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਟੀਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਨਿਰਪੱਖ ਡਾਕਟਰ ਮੌਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਯੁ.ਕੇ. ਵਿਚ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਗ ਅਜੇਹੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਦਿਮਾਗੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਨਟੈਂਸਿਵ ਕੇਅਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਮਾਗੀ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਤਨੇ (ਸਟੈਮ) ਵਿਚ, ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਇਸ ਨੂੰ 'ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਤਨੇ ਦੀ ਮੌਤ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ 'ਕੋਮਾ' ਜਾਂ 'ਲੱਗਾਤਾਰ ਬੇਹੇਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰੜੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਿਮਾਗੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਹੋਈ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਤਨੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਦਿਲ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਧੜਕ ਰਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਖੁਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖੂਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਵੀ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਰੁੱਕਣ ਕਾਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। 'ਬਿਨਾ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ' ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਅੰਗ-ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਵੀ ਅਜੇਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਟੀਮ ਤੋਂ ਪੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ

ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ[ੱ]ਕੀਤਾ[ੱ] ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ[ੱ]ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸਟਾਫ ਕਿਸੇ ਪਾਦਰੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਅੰਗ-ਦਾਨ

ਸਿੱਖ ਫਿਲਾਸਫੀ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ

" ਜਿੱਥੇ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਵਸਦਾ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਰੱਬ ਵਸਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ।"

ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਤਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਹੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

" ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਥਾਂ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਾਨੂੰ ਅਪਨਾ ਲਵੇਗਾ।"

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਲ ਕਰਤਵ ਹੈ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ: ਸੇਵਾ ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਲ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਹਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ-ਦਾਨ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਗ ਦੇ ਦਾਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਔਗ ਸਾਬਤ ਹੋਣ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਆਤਮਾ ਪੁਨਰਜਨਮ ਦੇ ਗੇੜਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭੈਤਿਕ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਰ ਵਾਰੀ ਜੀਵ ਪਿਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੂਜੇ ਭੇਤਿਕ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਸਾ ਮਹਿਲਾ 5 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ

- " ਜੀਵ ਦੇ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆਖਰਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਿਨਾ ਜੀਵ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਲ, ਅਗਨੀ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਰੱਲ-ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ। ਪਰ ਆਤਮਾ ਨਾ ਕਦੇ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਦੇ ਬੁੱਢੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ।"
- " ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਹ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੀਵਨ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਚ, ਨਾ ਕਿ ਭੇਤਿਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ। ਅੰਗ-ਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ

ਦੁਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿੱਖ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ।"

ਲੈਰਡ ਸਿੰਘ ਆਫ ਵਿੰਬਲਡਨ CBE, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਨੈਟਵਰਕ, ਯੂ.ਕੇ.) (ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ)

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਭਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਸ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਦਾਨ ਅਤੇ ਬਲਿੰਦਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ:

" ਸਾਡੇ ਅੱਠਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਨੇ ਚੇਚਕ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਦੇਰਾਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਲਿਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਸ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ।... ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਕੋਲ ਅੰਗ-ਦਾਤਾ ਕਾਰਡ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਾਂਗੇ।"

ਲੇਰਡ ਸਿੰਘ ਆਫ ਵਿੰਬਲਡਨ CBE, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਨੈਟਵਰਕ, ਯੂ.ਕੇ.)

ਆਪਣਾ ਅੰਗ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣਾ ਤੋਹਫਾ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਪਰਮ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ

" ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਸਦੀਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।"

" ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁਭਾਉ ਤੋਂ ਹੀ ਦਾਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੋਈ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿ ਸਕੇ?" ਡਾ. ਜਸਦੇਵ ਰਾਇ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਿੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਫੋਰਮ

(BSCF)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

" ਪੁੰਨ ਕਮਾਉਣ ਨਾਲ ਮਿਰਤਕ ਦਾ ਜੀਵਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਸਬੰਧ ਜੁੜਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਪਰਚੇ ਨੂੰ ਨੈਟਵਰਕ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਇਜ਼ੇਸ਼ੰਜ ਦੇ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਟਿਸ਼ ਸਿੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਫੋਰਮ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਥੇ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ:

www.nsouk.co.uk ਅਤੇ www.bscf.org

Sikhism and organ donation

Organ donation

Organ donation is the gift of an organ to help someone else who needs a transplant. Hundreds of people's lives are saved or improved each year by organ transplants.

Organs that can be donated by people who have died include the heart, lungs, kidneys, liver, pancreas and small bowel. Tissue such as skin, bone, heart valves and corneas can also be used to help others.

Donation is an individual choice and views differ even within the same religious groups.

Why is it important to think about donating organs?

With medical advances it is now possible to use transplanted organs and tissues to enhance the life chances of those suffering from a range of terminal conditions such a renal, liver and heart failure. More people than before now suffer from these conditions and some ethnic groups seem to be more affected than others.

When can organ donation take place?

Doctors and their colleagues are committed to doing everything possible to save life. Organs are only removed for transplantation once all attempts to save life have failed and after death has been certified by doctors who are entirely independent of the transplant team.

Most donated organs in the UK come from people who die from a severe brain injury, and who are on a ventilator in an Intensive Care Unit. The brain injury will have damaged the vital centres in the brain stem which are essential to maintain life. Doctors call this 'brain stem death'. This is not the same as being in a coma or 'persistent vegetative state'. Tests are carried out to strict guidelines to show conclusively when When h hanne pronounced the patient may still be on a ventilator, and have a heart beat which continues to circulate blood around the body. This prevents the organs from losing the oxygen-rich blood supply which is necessary for a healthier transplanted outcome.

Sikhism and organ donation

The Sikh philosophy and teachings place great emphasis on the importance of giving and putting others before oneself:

" Where self exists, there is no God. Where God exists, there is no self." Guru Nanak (founder of Sikh faith, and first of ten Gurus), Guru Granth Sahib (Sikh Holy Scripture)

Sikh Gurus devoted their lives for the benefit of humanity and some even sacrificed their lives looking after the welfare of others. The Guru Granth Sahib says:

" Within this world take the opportunity for selfless service to others; then in divine abode we get the chance to be," says Nanak. "The Eternal will embrace you."

Seva or selfless service is at the core of being a Sikh: to give without seeking reward or recognition and know that all seva is known to and appreciated by the Eternal. Seva can also be donation of one's organ to another. There are no taboos attached to organ donation in Sikhi nor is there a requirement that a body should have all its organs intact at or after death. According to Sikhi the soul migrates in a perpetual cycle of rebirth but the physical body is only a vassal in its long journey, left behind each time and dissolved into the elements, as the Guru Granth Sahib says in Asaa Mahala 5:

and in the spirit of Sikh teachings."

Lord Singh of Wimbledon CBE, Director of the Network of Sikh Organisations, UK (endorsed by Sikh Authorities in Amritsar, Punjab)

The Sikh faith stresses the importance of performing noble deeds. There are many examples of selfless giving and sacrifice in Sikh teachings by the ten Gurus and other Sikh:

" Guru Har Krishen, our eighth Guru, gave his life helping sufferers during a smallpox epidemic. It is entirely consistent with his spirit of service that we consider donating organs after death to give life and hope to others... In my family we all carry donor cards and would encourage all Sikhs to do so." Lord Singh of Wimbledon CBE, Director, Network of Sikh Organisations, UK

Donating one's organ to another so that the person may live is one of the greatest gifts and ultimate seva to human kind and hence Satguru says:

The person in need of an organ today may be a stranger, but tomorrow that person could be someone you know and love dearly. So please take the time to think about becoming an organ donor and discuss your thoughts with loved ones.

Consent

The consent or permission of those closest to the potential donor is always sought before organs can be donated. This is why it is so important to discuss your wishes with your loved ones should you decide to become a donor. Many families who agree to organ donation have said that it helps to know some good has come from their loss.

Organs can also be donated from people whose death has been certified because their heart has stopped. Certification in these 'non-heart beating' donors is also by doctors who are entirely independent of the transplant team.

Care and respect

The removal of organs and tissues is carried out with the greatest care and respect. The family can see the body afterwards and staff can contact a chaplain or local religious leader if the family wishes.

- " That time, which the mortal does not wish for, eventually comes. Without the Eternal's order the understanding of mortality is never understood. The body is consumed by water, fire and earth. But the soul is neither young nor old, O human, thus it is the soul and not the body which continues its journey."
- " The Sikh religion teaches that life continues after death in the soul, and not the physical body. The last act of giving and helping others through organ donation is both consistent with

- " Through selfless service, eternal peace is obtained. The Gurumukhi is absorbed in intuitive peace." Guru Granth Sahib
- " Donation without reward is one of the characteristics of a Guru's Sikhs. The life of Gurumukhi is useful because by their natural temperament they are donors. And why not donate an organ so another can live?"

Dr Jasdev Rai, British Sikh Consultative Forum (BSCF)

The Guru Granth further says:

" Through virtuous deeds, the dead establish a bond with the living."

This leaflet had been developed with the input of the Network of Sikh Organisations and contributions from British Sikh Consultative Forum. More information on Sikhism is available from: www.nsouk.co.uk and www.bscf.org